Γνωριμία με τα περιβαλλοντικά μονοπάτια του Δασικού Πάρκου Αθαλάσσας

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για όλες τις τάξεις της Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες. Ενδεικτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται στο γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (09:00-13:30 ή 09:00-16:00).

Σημείωση 1:
Το πρόγραμμα που παρουσιάζεται πιο κάτω εκτείνεται μέχρι το απόγευμα. Σε περίπτωση που η ομάδα επιθυμεί το πρόγραμμα να ολοκληρωθεί μέχρι τις 13:30 ή και πιο νωρίς τότε θα γίνουν σχετικές συνεννοήσεις των συνοδών εκπαιδευτικών, γυναικών και αντρών, με το προσωπικό, γυναίκες και άντρες, του Κέντρου.

Σημείωση 2:
Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τις/τους συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Γνωρίσουν μονοπάτια της φύσης στην περιοχή Αθαλάσσας,
- Προσεγγίσουν βιωματικά το φυσικό περιβάλλον μέσω της παρατήρησης, της συλλογής δεδομένων, της καταγραφής, της ταξινόμησης, της διατύπωσης υποθέσεων και της εξαγωγής συμπερασμάτων,
- Αποκτήσουν δεξιότητες συνεργασίας και επιστημονικής διερεύνησης στο πεδίο (κλιματικές παράμετροι, προσανατολισμός, τροφικά πλέγματα, βιοσυσσώρευση),
- Συνειδητοποιήσουν την έννοια της συνεχούς προσαρμογής των ειδών στο περιβάλλον (εξέλιξη),
- Εντοπίσουν στο πεδίο στοιχεία που μαρτυρούν ανθρώπινη παρέμβαση και να επισημάνουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των παρεμβάσεων αυτών,
- Συνειδητοποιήσουν την ανάγκη προστασίας των δασών και να προτείνουν ιδέες για την αρμονική συμβίωση ανθρώπου και φύσης,
- Καλλιεργήσουν θετικές στάσεις σε σχέση με την προστασία και διατήρηση του φυσικού μας πλούτου,
- Έρθουν κοντά στη φύση, να την εκτιμήσουν και να την αγαπήσουν βιώνοντας την προσωπικά και αλληλεπιδρώντας με τον ίδιο τον χώρο.
- Αναπτύξουν περιβαλλοντική συνείδηση, αντιλαμβανόμενοι ότι η διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί βασικό παράγοντα ποιότητας ζωής και αειφόρου ανάπτυξης,
- Αντιληφθούν ότι η προστασία του περιβάλλοντος προϋποθέτει από όλους/όλες μας υπευθυνότητα, δράση και συμμετοχή.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
09:00- 09:20 Άφιξη – καλωσόρισμα στο Δασικό Πάρκο Αθαλάσσας και συγκεκριμένα στον Υδατοφράκτη Αθαλάσσας. Στη συνέχεια ενημερώνονται για τα είδη και τα χαρακτηριστικά των μονοπατιών, χωρίζονται σε ομάδες και δημιουργούν στον χώρο, με υλικά του δάσους, το δικό τους σημάδι για να διαπιστωθεί στο τέλος της διαδρομής αν το μονοπάτι που ακολουθήθηκε είναι κυκλικό ή γραμμικό. 09:20- 12:40 Μετάβαση στο περιβαλλοντικό μονοπάτι. Οι μαθητές/μαθήτριες εργάζονται σε διάφορους σταθμούς εκτελώντας διάφορες δραστηριότητες όπως: α) Μελέτη/χαρτογράφηση των δασικών εργασιών που γίνονται στην περιοχή καθώς και των θετικών και αρνητικών παρεμβάσεων των ανθρώπων στο δασικό οικοσύστημα. β) Προσανατολισμός στον χώρο (εντοπισμός σημείων του ορίζοντα με τη χρήση πυξίδας ή με την παρατήρηση της οροσειράς του Τροόδους). Τοποθέτηση σε χάρτη σημείων που οι μαθητές/μαθήτριες παρατηρούν στον χώρο (οροσειρές, πεδιάδα Μεσαορίας, Λευκωσία κ.λπ.). γ) Λήψη μετρήσεων που αφορούν στους αβιοτικούς παράγοντες στην περιοχή (ατμόσφαιρα, έδαφος, νερό) και συσχετισμός τους με τα διάφορα είδη φυτών που υπάρχουν κατά μήκος του μονοπατιού. δ) Συλλογή και μελέτη απολιθωμάτων και σύνδεσή τους με τη γεωλογική ιστορία της περιοχής Αθαλάσσας. Ενημέρωση για τους τρόπους χρονολόγησης των απολιθωμάτων και για τη σημασία της προστασίας τους, με παράλληλη συμπλήρωση σχετικού φύλλου εργασίας. ε) Μελέτη κορμών από κομμένα δέντρα και εξοικείωση με τη μέθοδο δεντροχρονολόγησης των κωνοφόρων δέντρων. Οι μαθητές/μαθήτριες συνδέουν το πάχος των δακτυλίων με τη βροχόπτωση στην περιοχή Αθαλάσσας τα τελευταία χρόνια και ακολούθως ερμηνεύουν σχετικές γραφικές παραστάσεις που παρουσιάζουν την εισροή νερού στα φράγματα την αντίστοιχη χρονική περίοδο. Γίνονται προβλέψεις για τη βροχόπτωση των επόμενων χρόνων και οι μαθητές/μαθήτριες εισηγούνται μέτρα εξοικονόμησης νερού. στ) Γνωριμία με ξενικά είδη φυτών (ευκάλυπτος και ακακία) καθώς και με τρόπους διαχείρισής τους στο δάσος Αθαλάσσας. Οι μαθητές/μαθήτριες συλλέγουν και μελετούν φύλλα, σπόρους, άνθη, καρπούς των φυτών αυτών. Οι μαθητές/μαθήτριες μελετούν ιστορικά στοιχεία σχετικά με τους λόγους εισαγωγής των φυτών αυτών στην Κύπρο κατά την Αγγλοκρατία. Γνωρίζουν τα φυτά αυτά μέσα από επιτόπια μελέτη και εντοπίζουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά από την παρουσία τους στην περιοχή. ζ) Μελέτη της εντομοπανίδας της περιοχής, μέσα από συλλογή και μελέτη εντόμων. Οι μαθητές/μαθήτριες ενημερώνονται από δασικό λειτουργό, γυναίκα και άντρα, σχετικά με θέματα προστασίας και διαχείρισης της εντομοπανίδας της περιοχής (π.χ. ενημερώνονται για έντομα γενικιστές και ξενιστές, για τον ρόλο που διαδραματίζουν τα έντομα στην επικονίαση, για σπάνια έντομα φοροκάνθας που εντοπίζονται στους ευκαλύπτους της περιοχής, για τους τρόπους

περιορισμού της πιτυοκάμπης κ.λπ.).

στ) Πτηνοπαρατήρηση στη λίμνη Αθαλάσσας. Αναγνώριση πτηνών μέσω δοσμένης κλείδας. Μελέτη των μορφολογικών χαρακτηριστικών των υδρόβιων πουλιών και σύγκρισή τους με τα μη-υδρόβια.

12:40- 13:10
Οικολογικό παιχνίδι: Οι μαθητές/μαθήτριες εντοπίζουν στον χώρο του δάσους κρυμμένες εικόνες που έχουν σχέση με ανθρώπινες παρεμβάσεις (θετικές και αρνητικές) που παρατήρησαν στο δάσος Αθαλάσσας. Συλλέγουν και σειροθετούν τις εικόνες για να δημιουργήσουν έναν κώδικα συμπεριφοράς για τους/τις επισκέπτες/επισκέπτριες του δάσους.

13:10- 14:00 Διάλειμμα- μεσημεριανό

14:00- 16:00
Επιστροφή στο Κ.Π.Ε. Αθαλάσσας και ενασχόληση με δραστηριότητες ανατροφοδοτικού χαρακτήρα, όπως αυτές που ενδεικτικά αναφέρονται πιο κάτω:

α) Κατασκευή μόμπιλε με «θησαυρούς» που οι μαθητές/μαθήτριες έχουν συλλέξει από το μονοπάτι.

β) Κατασκευή εννοιολογικού χάρτη σχετικά με τους τρόπους διαχείρισης του δάσους (χλωρίδας, πανίδας και άβιων παραγόντων). Οι μαθητές/μαθήτριες προβληματίζονται για όλα όσα είδαν στο δάσος και ιδιαίτερα για τις θετικές και αρνητικές ανθρώπινες παρεμβάσεις. Παρουσιάζουν στον εννοιολογικό χάρτη τρόπους διαχείρισης που εφαρμόζονται ή που θα ήθελαν να εφαρμόζονται.

γ) Διαλογική αντιπαράθεση (debate) σχετικά με τρόπους διαχείρισης της εντομοπανίδας της περιοχής μέσω δοσμένου σεναρίου ή ηθικού διλήμματος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Στο απογευματινό πρόγραμμα οι μαθητές/μαθήτριες έχουν μεσημεριανό διάλειμμα. Για το σκοπό αυτό μπορούν να έχουν μαζί τους μεσημεριανό φαγητό.

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες:

- Έχουν φωτογραφική μηχανή ή βιντεοκάμερα.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα, μολύβια και χρώματα.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια και είναι κατάλληλα ντυμένοι/ντυμένες για εργασία στο πεδίο.

Τα φύλλα εργασίας και τα όργανα ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή των προγραμμάτων, παρέχονται από το Κέντρο.